

ač ovšem proti vůli oprávněného, nesejde na tom, počínali-li sobě obžalovaní při tom, jak zdůrazňuje stížnost, slušně, nehledě ani k tomu, že v rozhodovacích důvodech rozsudku, pokud se obírají obhajobou téhož smyslu, vztahujícího se arci k jich počínání při sbírání zbraní, poukazuje se na příslušná skutková zjištění rozsudková způsobem, který nasvědčuje pochybnostem nalézacího soudu o slušnosti onoho počínání, pochybnosti ty pak dlužno vzhledem k jednotlivostem, v tom směru zjištěným, označiti tím spíše za odůvodněné, že tu v úvahu přichází nejen chování se obžalovaných samotných, nýbrž i počínání ostatních spolupachatelů a to ať jde o vstup do jednotlivých příbytků, ať o chování se při sbírání zbraní. Nalézací soud uvěřil sice dle rozhodovacích důvodů zodpovídání se obžalovaných, dle něhož hleděli si zbraně opatřiti ke konání občanských hlídek v době hornické stávk, aby se na její účet nedály nepřístojnosti; než rozsudek dospívá ke správnému závěru, že tu jde jen o motiv činu, pro posouzení jeho trestnosti nerozhodný a že směrodatným je pouze čin sám a jeho provedení. Toto právní hledisko nalézacího soudu nalézá v doslovu § 83 tr. zák. plnou oporu, je tudíž námitka stížnosti, že prý šlo o okolnost rozhodné důležitosti pro zjištění zlého úmyslu obžalovaných, právně bezpodstatnou. Po stránce subjektivní vyžaduje se ke skutkové podstatě zločinu dle § 83 II. tr. zák. pouze pachatelovo vědomí, že vniká do cizího domu nebo příbytku proti vůli oprávněného, a vůle, vykonati tam násilí, v zákoně blíže naznačené. V rozsudku zjišťuje se oboje způsobem, zákonu plně odpovídajícím. S tohoto hlediska pozbývají však jakéhokoli významu i další vývody, v nichž zmateční stížnost poukazuje na události z roku 1918 a se odvolává na poměry poválečné a na poměry, plynoucí z politického převratu, uváží-li se zejména, že trestné činy spáchány byly dne 12. prosince 1920, tedy v době, v níž od zakončení války a od státního převratu uplynula již více než dvě léta. Nepřípadným je konečně důraz, který v těsném spojení s předchozími námitkami klade stížnost na okolnost, že obžalovaní nesledovali cíle, prospěti sobě samým, hájiti svého soukromého individuálního zájmu. Právní názor, z něhož při tom stížnost vychází, nenachází opory v trestním ustanovení § 83 tr. zák., jehož se v tomto směru stížnost dovolává. Otázka, zda jednal pachatel ve vlastním zájmu či v zájmu cizím, přichází v úvahu teprve při výměře trestu dle § 84 tr. zák., rozsudek pak, jímž trest vyměřen byl všem obžalovaným dle první sazby tohoto § jako původcům násilnosti, dovozuje stručně, ale vzhledem k příslušným skutkovým zjištěním případně, že všichni podnikli a prováděli čin, předsevzatý ve vlastním zájmu, nikoliv tedy jako pomocníci činu, spáchaného jinými a jako jejich nástroje ve smyslu druhé věty citovaného §. Je tedy námitka bezpodstatnou, i pokud by snad v ní spatřováno býti mělo uplatňování důvodu zmatku čís. 11 § 281 tr. ř., jehož se však stížnost číselně nedovolává.

Čís. 755.

Povinnosti zodpovědného řidiče posunování a jednotlivých posunovačů.

(Rozh. ze dne 4. března 1922, Kr II 563/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných Karla K-a a Hynka Š-a do rozsudku krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 17. června 1921, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem dle §§ 335 a 337 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaných dovolává se zmatečných důvodů čís. 5 a čís. 9 a) § 281 tr. ř.; je v obou směrech bezdůvodná. Zmatek dle § 281 čís. 5 tr. ř. shledává stížnost v rozporu soudního výroku, že stěžovatelé jsou vinnými přečinem dle § 337 tr. zák., s posudkem znalce, který prý udal, že stěžovatele zavinění nestihá, že žádný z nich za nehodu nezodpovídá, ježto nejsou při posunování zodpovědní stěžovatelé, nýbrž vlakvedoucí, jehož povinností je posunování řídit, dále ve výroku, že H. a Š. neměli býti za vozy. Než výtku je pochybená; zmatek § 281 čís. 5 tr. ř. vztahuje se jen na výroky skutkově zjišťovací, kdežto zmíněný soudní výrok je výronem právního hodnotění zjištěných skutečností nalézacím soudem; výtku jest však zároveň zřejmě nesprávná, jelikož dle směrodatného v tomto ohledu protokolu o hlavním přelíčení posudek znalecův uplatňovaných údajů neobsahuje, vyjma větu, že v tomto případě zodpovídá vlakvedoucí, kterážto věta však — jak plyne z ostatního obsahu znaleckého posudku — nedotýká se poměru řidiče posunování k stěžovatelům, nýbrž vztahuje se na otázku, zda byl zodpovědným řidičem posunování v případě, o který jde, výpravčí úředník či vlakvedoucí. Vývody k této výtce připojenými uplatňuje stížnost věcně zmateční důvod čís. 9 lit. a) § 281 tr. ř., jehož se i číselně dovolává dalšími svými vývody, dovozujíc celým svým obsahem, že schází v případě obou stěžovatelů objektivně a subjektivně skutková povaha přečinu § 335 pokud se týče § 337 tr. zák., totiž, že tu není ani příčinné souvislosti mezi jednáním, pokud se týče opomenutím stěžovatelů a nastalou nehodou, ani trestné nedbalosti stěžovatelů, totiž předvídání jich, že mohou způsobiti nebezpečí pro život, zdraví nebo bezpečnost těla lidí. Než vývody stížnosti jsou v obou směrech pochybeny. Poranění Stanislava H-a bylo dle zjištění nalézacího soudu následkem silného nárazu vlaku 2339 na garnituru 5 vozů, které k vlaku měly býti připojeny; tento náraz (srážka) nebyl by se stal, kdyby určený k tomu stěžovatel K. byl dal strojvůdci včas znamení k zmírnění rychlosti nebo k zastavení jízdy; příčinou toho, že tak včas neučinil, bylo dle zjištění nalézacího soudu jednak, že K. nešel dle předpisu před vlakem v patřičné vzdálenosti, v kterémž případě byl by včas uviděl vozy stojící, jednak, že K. lucernou, již Š. postavil do zadu vlaku, byl uveden v omyl o místě, kde stál první vůz (stojící) soupravy. Tím je dána příčinná souvislost úrazu H-ova s opomenutím K-ovým a jednáním Š-ovým. Budiž připuštěno, že k úrazu nebylo by došlo, kdyby H. nebyl — a to prý proti daným předpisům a v odporu s nutnou opatrností — stál za onou garniturou; budiž dále připuštěno, že garnitura stojících vozů, za kterou H. stál, nebyla by se snad dala v pohyb a nebyla by H-a povalila a poranila, kdyby vozy ty byly bývaly zabrzděny (ačkoliv opak rozsudkem zjištěn není); a budiž konečně připuštěno, že by snad k úrazu nebylo došlo, kdyby byl řidič posunování — ať jím byl výpravčí Ferdinand Sch. nebo vlakvedoucí Arnošt F. — dle

předpisu z vhodného k tomu místa posunování pozoroval a včas danými rozkazy srážce zabránil, pokud se týče H-a na blížící se vlak upozornil. Než to vše nepřerušuje a nezrušuje příčinné souvislosti nastalého účinku s opomenutím K-ovým a jednáním Š-ovým, kteráž obě byla — byť ne jedinými, tož přece vedle ostatních zmíněných okolností působivými — příčinami poranění H-ova. Ani v otázce, jednali-li stěžovatelé nedbale, pokud se týče mohli-li předvídati nebezpečí, s jednáním neb opomenutím jich spojené, nelze vývodům stížnosti přisvědčiti. Odpovědnost řidiče posunování za rychlé, účelné, bezpečné provádění posunů nevylučuje, ba přímo předpokládá odpovědnost ostatních, při posunovací službě zaměstnaných zřízenců, za úkony, které tomu kterému zřízenci jest předsevzítí, a za přesné šetření předpisů, pro tyto úkony platných; to vyplývá z bodů 7 a 8 čl. I. instrukce pro službu posunovací, dle nichž všichni v této službě zaměstnaní zřízenci v dotčených předpisech zevrubně se poučují a v pravidelných lhůtách zkoušejí; výstižně k tomu podotýká úvod instrukce, že předpisy nemohou vyčerpati všechny eventuality a že proto sluší každému zřízenci, by v tom kterém případě sám účelně předsevzal, čeho je zapotřebí k zaručení provozu pravidelného, nerušeného a bezpečného. Okolnost, že posunování se děje a i v tomto případě mělo se dít pod dozorem zodpovědného za posunování řidiče, neopravňovalo zaměstnané při tom zřízence, aby spoléhali na to, že řidič v čas zakročí, hrozí-li z jednání neb opomenutí toho neb onoho zaměstnance nějaké nebezpečí nebo je-li ta která osoba liknavá, zejména, že včas upozorní toho kterého zaměstnance na určitou událost — blížící se vlak — nebo sám dá včas potřebné signály. Naopak — a to právě, protože neměli možnosti, o situaci se dobře orientovati — bylo na těchto (podřízených) orgánech, aby bez ohledu na to, jak se zachová řidič při posunu již prováděném, zejména když byl prováděn, jak v druhé větě čís. 1 čl. 12 zmíněné instrukce se připouští, bez předchozího vyrozumění zaměstnanců řidičem o posunování — konali, co jim známé jim předpisy káží, a zanechali všeho, o čemž dle svých vědomostí a zkušeností si byli nebo mohli býti vědomi, že z toho může vzejít nebezpečí pro lidi. Po stránce této pak zjišťuje nalézací soud, že stěžovatel Š., postaviv lucernu na stupátko posledního vozu stojící soupravy, porušil nejjednodušší pravidla o železniční dopravě, an vědět musel, že při posunování místo, kde stojí lucerna u soupravy, je velmi významné; že Š. doufal, že lucernu s tohoto místa odstraní ještě v čas, než se vlak přiblíží, nebrání závěru, že si počínal vědomě nedbale, nýbrž nasvědčuje naopak jeho vědomí, že — přiblíží-li se vlak v době, kdy lucerna stojí na nepatřičném místě — vznikne z toho nebezpečí. K. pak měl předvídati nebezpečí podle pozitivního služebního předpisu, který porušil; není dovoleno zřízenci uvažovati o tom, zdali šetření předpisu dle zvláštních okolností toho kterého případu je zapotřebí či nic, a není mu dovoleno, předpis plniti nebo porušiti dle toho, předvídá-li nebezpečí pro lidi čili nic; je proto lhostejno, měl-li K. nebo mohl-li míti za to, že za stojící garniturou není lidí a že mírná jízda vlaku vylučuje jakékoliv nebezpečí; dle své služby — pro niž jest na něm žádati znalost služebních předpisů a jich zachovávání — musel K. vědět, že předpisy jsou vydány, by zamezily nebezpečí pro lidskou bezpečnost; bylo mu tedy možno, předvídati nebezpečí s porušením předpisu čís. 6 čl. 12 instrukce — že má jíti před vlakem v patřičné vzdálenosti — spojené; nepoznal-li je — jak stížnost

uplatňuje —, ačkoliv mu to bylo možno právě z tohoto předpisu, nepočínal si s náležitou opatrností a jednal tím nedbale.

Čís. 756.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Lhostejno jest pro trestnost řetězového obchodu, že pachatel byl činným jako pouhý posel, a pro trestnost předražování, že požadoval přemrštěnou cenu v zastoupení jiného.

(Rozh. ze dne 4. března 1922, Kr II 670/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Novém Jičíně ze dne 17. června 1921, pokud jím byla obžalovaná podle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěna z obžaloby pro přečin dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a pro přešupek podle § 7 odstavec první téhož zákona, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl — mimo jiné z těchto

důvodů:

Oprávněná jest stížnost, pokud z důvodu čís. 9 lit. a) § 281 tr. ř. napadá výrok nalézacího soudu, jako právně mylný. Příčí se především správnému výkladu zákona o pojmu řetězového obchodu, odmítá-li nalézací soud podřadění zjištěné činnosti obžalované pojmu řetězového obchodu z důvodů, že obžalovaná jednala pouze jako poslice svého muže, od něhož cigarety dostala a jemuž jí bylo peníze odvésti, takže při tom výdělku vůbec míti nemohla, že nikoliv ona, nýbrž její manžel vsunul se jako zbytečný mezičlánek mezi spotřebitele a výrobce, by si osvojil nepatřičný zisk. Neboť skutková podstata řetězového obchodu nevyhledává ziskného úmyslu pachatelova a nepožaduje ani, by pachatel zasáhl do přechodu zboží jako překupník, jednající na vlastní účet; zákon vůbec nerozeznává, v které fázi a v které roli pachatel zasáhl do jednání směřujícího k protizákonnému nakládání se zbožím; stačí, byl-li pachatel vědomě jakkoliv spolutčinným za tím účelem, aby způsobem rozmnožujícím počet činitelů při přechodu zboží z výroby do spotřeby hospodářsky nutných a účelných o další zbytečný mezičlánek — zboží se dostalo do rukou třetí osoby zdražené o výlohy, náklady a zisk neužitečného překupníka, byť jím nebyl pachatel, nýbrž jiná osoba, již pachatel byl nápomocen, nebo dodavatel této osoby. Je proto právně bez významu, že obžalovaná byla pouhou poslicí, neberoucí osobního zisku; nerozhodným je jedině, věděla-li, že její příkazatel-manžel byl zbytečným mezičlánkem. Při přestupku dle § 7 čís. 1 zákona o vál. lichvě sprostňuje nalézací soud obžalovanou z obžaloby z důvodů, že obžalovaná požadovala jen cenu manželem jí uloženou a že peníze svému manželovi odvedla. I tyto důvody jsou právně mylny. Mimořádných poměrů válkou vyvolaných vyžítkuje i ten, kdo požaduje zřejmě přemrštěnou cenu v zastoupení, v zájmu a ve prospěch jiné osoby, což vyplývá jasně ze slov »dává ji (přemrštěnou cenu) sobě nebo jinému poskytnouti nebo slibovati«, v § 7 zmíněného